

Загарук С. М., Микитюк М. С.,

студенти,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ РИЗИКІВ ПІД ЧАС АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Міжнародна практика до галузі авіаційного страхування, крім страхування авіа-каско, відносить багато інших видів страхування, зокрема страхування авіазапчастин та двигунів, пасажирів від нещасних випадків, членів екіпажів, авіадиспетчерів та інших спеціалістів, страхування відповідальності аеропортів і власників (операторів) ангарів, відповідальність виробників повітряних суден та іншої продукції авіаційно-промислового комплексу і пов'язаних з авіацією галузей.

Незважаючи на розширене розуміння терміну "авіаційне страхування", головним носієм ризику в цих видах страхування є повітряне судно, особливо під час зльоту чи посадки, тому що саме в цей час повітряне судно отримує найбільші динамічні та статичні навантаження. Зазначені найбільш небезпечні періоди польоту хоча і становлять лише 6 відсотків польотного часу, але на них припадає 75 відсотків авіаційних подій [1].

Одночасно з розвитком технічного прогресу в авіаційній індустрії відбувався й розвиток авіаційного страхування. І сьогодні існують тенденції щодо вдосконалення практики цього виду страхування з урахуванням змін міжнародного національного законодавства та з огляду на розвиток авіаційних технологій.

Світова практика показує, що специфіка авіаційного страхування виявила його катастрофічну природу, на відміну від морських ризиків. Оскільки авіаційне страхування – це цілий комплекс страхових послуг, що тягне за собою відповідальність за багатьма різними об'єктами, реалізація всіх їх виявляється із настанням одного спільного для всіх випадку – авіаційної катастрофи. Авіаційному страхуванню найбільше притаманна як катастрофічність ризику, так і його кумуляція [2].

Страхування авіаційних ризиків має яскравий приклад розвитку ринку страхових послуг, який відстежував зростання авіаційної індустрії й оперативно реагував на її потреби, що постійно зростали з розвитком технічного прогресу [3]. Якщо перші ознаки страхових відносин можна спостерігати ще за часів Стародавньої Греції, а класичне страхування (у сьогоdnішньому розумінні) налічує 250 років, то вік авіаційного страхування не більший за вік людини. Хоча один із перших полісів зі страхування повітряних суден на випадок авіакатастрофи був виданий ще перед першою світовою війною в Лондоні.

Для того щоб створити достатнє уявлення про ідеологію авіаційного страхування та осмислити її, необхідно розглянути об'єкт страхування – авіаційну галузь, а також дослідити притаманні цій галузі ризики. І тільки з огляду на ці ризики можна схарактеризувати адекватні їм страхові програми.

Загальносвітові тенденції розвитку авіаційної індустрії. Історію розвитку повітряних перевезень можна умовно поділити на кілька етапів, що мали свої певні особливості. Так, усього за 70 років авіалінії подолали шлях від невеличких фірм з мізерним капіталом, якими керували пілоти-ентузіасты, до велетнів з мільярдами доларів в активах.

Порядок та умови проведення авіаційних видів страхування є специфічними і потребують докладного висвітлення. Це, зокрема, зумовлено такими чинниками:

- авіаційне страхування має справу з особливими, відмінними від інших видів майна ризиками;
- значний розмір страхових сум передбачає узгодження дій страховиків і перестраховиків;
- авіаційні ризики можуть тягти за собою катастрофічні та кумулятивні збитки;
- авіаційне страхування тісно пов'язане з міжнародним страховим ринком;
- авіаційне страхування регулюється як національним, так і міжнародним правом;
- для проведення операцій з авіаційного страхування потрібна розвинена спеціалізована інфраструктура;
- авіаційні ризики висувають високі вимоги до професійної підготовки фахівців, які здійснюють їх страхування.

Правове забезпечення цього виду страхування дуже різноманітне, воно містить: норми міжнародних угод та конвенцій, до яких приєдналась наша держава; нормативні акти міжнародних організацій цивільної авіації, членом яких є Україна (ІКАО, ІАТА); норми внутрішніх законодавчих актів, що регулюють діяльність як цивільної авіації, так і страхування.

Отже, авіаційне страхування є досить складним за своєю суттю, а його реалізація потребує від страховика особливого підходу.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19.05.2011р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.
2. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – №31. – Ст. 369.
3. Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2002 р. №1535 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1535-2002-%D0%BF>.

УДК 368.24 (043.2)

Загідько В. В.

студент,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

СТРАХУВАННЯ В АВІАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Категорія страхування у цивільній авіації займає визначне місце, так як являє собою один із способів захисту своїх майнових прав фізичними і юридичними особами.

Авіаційне страхування – це загальна назва комплексу майнового, особистого страхування та страхування відповідальності, яка впливає з експлуатації повітряного транспорту і захищає майнові інтереси юридичних та фізичних осіб у разі настання певних

подій, визначених договором страхування або законодавством [6, ст. 211].

В Україні здійснюється обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації. Обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації здійснюється страховиками-резидентами, які отримали в установленому порядку ліцензію на здійснення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації. Порядок і правила здійснення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації визначаються Кабінетом Міністрів України [2, ст. 117].

З метою відшкодування шкоди потерпілим від авіаційної події, стихійного лиха і стимулювання профілактичної діяльності авіації України створюється страховий фонд безпеки авіації.

Норми цивільного законодавства мають відсильний характер у питаннях страхування пасажирів, вантажів, багажу, про що нам говорить стаття 927 Цивільного кодексу, та відсилає до норм ЗУ "Про страхування" та Повітряного кодексу України [1, ст. 927]. Страхові виплати здійснюються на умовах обов'язкового авіаційного страхування:

1. Збитки, що можуть виникнути внаслідок однієї авіаційної події, розглядаються як один страховий ризик стосовно одного повітряного судна.

2. Страховою подією вважаються нещасний випадок або кілька випадків, що призводять до тілесних ушкоджень і (або) пошкодження майна та є несподіваним і ненавмисним для страхувальника [4, п. 7].

Страхова сума, встановлена договором обов'язкового страхування, не повинна бути меншою:

- 1) за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю пасажирів:

- а) під час виконання польотів у межах України – суми, еквівалентної 20 000 дол. США за офіційним обмінним курсом Національного банку, за кожне пасажирське крісло і відповідно до кількості пасажирських крісел, передбаченої сертифікатом експлуатанта повітряного судна. Страховик сплачує страхове відшкодування кожному пасажиру або його спадкоємцю;

- б) під час виконання міжнародних польотів – у межах, передбачених міжнародними угодами або законодавством країни (в тому числі для військових та пов'язаних із ними ризиків), на території якої здійснюються пасажирські перевезення, відповідно до